

נספח 1 - סיפורים

לשימוש המורה

במשפחה:

כבר כמעט שנה שאנחנו מחכים לבר המצוה של אחי הגדול. ליווינו אותו כשהוא נסע אל הרבי להנחת תפילין; הלכנו איתו למדוד את החליפה והכובע החדשים; אנחנו כבר כמעט יכולים לשנן איתו ביחד את המאמר... אך בסופו של דבר, בדיוק בשבת של העליה לתורה וביום שישי שלפניה עומד לרדת שלג כבד. הרבה מהדודים והדודות שהיו אמורים לבוא, לא יוכלו להגיע, ומלמד חבר אחד שגר ממש ליד בית הכנסת, גם חברים לא יבואו. אוף! איזו חגיגת בר מצוה עצובה זו הולכת להיות!

בכיתה:

היה לנו איזה מבצע של ניקיון בין הכיתות. הפרס הראשון היה טיול לגן חיות. זה לא היה קל! חודש שלם הכיתה היתה צריכה להיות מבריקה! אז נכון שפה ושם היה איזה נייר או שביב חידוד של עפרון על הרצפה, אבל בסך הכל כל כך השתדלנו! כל כך היינו בטוחים שנזכה! כבר כמעט קנינו ממתקים... בסוף, כיתה ד' זכתה. אנחנו עדיין המומים ולא יודעים איך לעכל את זה!

עם עצמי:

שוב אני בדרך הביתה והתעודה ביד. שוב יש בתעודה ציונים רק "טובים" ו"כמעט טובים" ואפילו ג' במשמעת. ואני הרי הבטחתי לעצמי שהפעם התעודה תהיה אחרת. גם לאמא הבטחתי, וגם למורה, ובמשך שבועיים אפילו השתדלתי מאוד, והנה שוב תעודה מביישת. מה יהיה איתי? אף פעם לא אצליח לעמוד בהחלטות הטובות שלי?

נספח 2/א

סיפור

היה זה בזמן גלותם של האחים הקדושים רבי אלימלך ורבי זושא. האחים היו עוברים מכפר לכפר ומעיירה לעיירה ומלמדים את היהודים הבוודים תורה ודעת, מעוררים אותם לתשובה ולעיתים אף פועלים להם ניסים ונפלאות.

באחד מדרכי נדודיהם נתפסו על ידי שוטר זוטר שחשד בהם בגניבה. השוטר לא חקר יותר מידי. הוא זרקם לתוך בית כלא פשוט בו נאספו ערב רב של פושעים וגנבים גויים. הצדיקים לא נבהלו מן המקום אליו התגלגלו בהשגחה פרטית. מבחינתם בית המדרש והכלא העירוני היו היינו הך. מקום בו אפשר להידבק בה' וללמוד את תורתו. גם הגויים לא הפחידו את האחים הקדושים שבטחו בה'. אולם, כשרצו הצדיקים לעמוד לתפילה גילו כי במרכז החדר עומד דלי מלוכלך ומדיף ריח רע. ליד דלי כל כך מלוכלך אי אפשר לעמוד להתפלל. כעת פרץ רבי אלימלך בבכי מר. מדוע אתה בוכה אחי היקר? פנה רבי זושא לאחיו. "איך לא אבכה?" שאל רבי אלימלך, כל כך רוצה אני לעמוד בתפילה לפני ה' ולהתקשר אליו ואיני יכול בגלל הדלי המלוכלך

הזה, איך אבכה כשלא נותנים לי להתחבר ולהתקשר אל ה'?

אל תבכה, אחי! נחם רבי זושא את רבי אלימלך. "הרי ה' שציווה עלינו להתפלל, הוא גם ציווה עלינו לא ללמוד ולהתפלל ליד ריח רע. אם כן, בכך שאנו לא מתפללים ליד הדלי הזה אנחנו גם מקיימים את מצוותו ומתקשרים אליו, אז מה זה משנה, אחי, רבי אלימלך, אם מקיימים את רצון ה' להתפלל, או מקיימים את רצון ה' שלא להתפלל במקום כזה?

העיקר הוא שאנו מקיימים את רצון ה'!"

ואם אנו מקיימים את רצון ה', הרי עלינו להיות בשמחה". רבי זושא קם ומשך את אחיו ויחד פרצו בריקוד סוער. הגויים שרבעו בחדר, איש איש בפינתו, ראו את היהודים הרוקדים והתלהבו, הם הקיפו אותם ופרצו במחאות כפיים וקריאות "הורה" סוערות. שומר הכלא ששמע את המצהלות מיהר להיכנס פנימה וקרא בקול רועם: "מה קורה פה? מה החגיגה הזו בבית הכלא! אני דורש לדעת מי התחיל את הבלגן הזה תיכף ומיד!" הצדיקים אפילו לא הבחינו בכניסתו, והיו עסוקים בדבקותם ובריקודם. אך הגויים המבוהלים השתתקו מיד והצביעו על היהודים כאומרים: הם אשמים בכל. "מה קרה? מה גרם להם לחגיגה הזו?" צעק השומר. הגויים לא ידעו לענות על השאלה, הם הרי לא הבינו כלום משיחתם של האחים הקדושים. הדבר היחיד שהבינו הוא שמדובר על ה...דלי הזה. והצביעו עליו. השומר העצבני לקח בחמת זעם את הדלי והכריז: "אם זה מה שגורם להם אושר, אני אקח להם אותו!" ויצא עם הדלי.

כך קרה שדווקא בגלל שהיו בשמחה למרות הדלי, גרמה שמחתם שילקח מהם הדלי והם יוכלו ללמוד תורה ולהתפלל בנחת...

נספח 2/ב

הצגה

המורה מזמין שני ילדים, (כל התפקידים במהלך ההצגה נעשים ללא קול. המורה ניגש לילד ומושיט לו יד, מכוון אותו אל תפקידו תוך כדי דיבור, אם הילד מסרב - עוברים לילד אחר. הילדים לא נדרשים לגלות כישורים מיוחדים בתפקידיהם כך שאין חשיבות להתאמת הילד לתפקיד מסוים). המורה מלביש לילדים זקן או כובע, מציג את הילדים לפני הכיתה ואומר: הנה רבי אלימלך ורבי זושא, שני האחים הקדושים שיוצאים לגלות כדי להפיץ יהדות בין היהודים, הנה הם הולכים ומתפללים בלימודם. (התלמידים עושים סיבוב-שניים ומשוחחים בפנטומימה) והנה, לפתע מגיע שוטר, (המורה מקים ילד נוסף ומלביש לו את כובע השוטר) השוטר חושד בהם כי הם גנבים וממחר לתפוס אותם: (התלמיד השוטר "תופס" את הילדים) לאן הוא לוקח אותם? לבית הכלא, נכון, המורה מכין שני כסאות לפני הכיתה ומכוון את השוטר: הנה כאן, הושב אותם בבית הסוהר. יופי. עכשיו עמוד כאן ושמור עליהם שלא יברחו.

המורה פונה אל האחים הקדושים, מה אתם אומרים צדיקים? נבהלתם? אתם מפחדים לשבת בכלא? ובלי לחכות לתשובתם, וגם אם התבלבלו וענו שכן, המורה ממשיך: מה פתאום? צדיקים מפחדים לשבת בכלא? צדיקים לא מפחדים מאף אחד, הם יודעים שה' שומר עליהם בכל מקום. נכון? הצדיקים מאשרים...

אבל, מגלה המורה, הכלא לא היה ריק, בכלא ישבו הרבה גויים גנבים אמיתיים. רוצחים ושודדים מסוכנים שבאמת היו צריכים לשבת בכלא. תוך כדי דיבור המורה מביא ילד ועוד ילד, מלביש להם כובע או תוקע בידם בקבוק ושולח אותם לשבת על הרצפה סביב הצדיקים. כאשר יש כבר כמות מכובדת של "גויים", המורה שואל שוב: עכשיו זה נראה הרבה יותר מפחיד! הצדיקים לא סתם בכלא, סביבם יש המון גויים מסוכנים ושונאי יהודים. האם הם מפחדים? אתם מפחדים? הוא שואל את הצדיקים. לא, מה פתאום? שצדיק יפחד בגלל גוי? רבי אלימלך ורבי זושא כמעט לא שמו לב בכלל שהם שם... הגיע הזמן להתפלל תפילת שחרית והם מוכנים להתפלל פה בדיוק כמו בבית כנסת! הם כבר מתחילים להתפלל (המורה מסמן לילדים לעשות תנועות של סידור עם הידיים ולהתנדנד) ופתאום הם מגלים שיש בעיה: (המורה מעמיד את הדלי במרכז החדר) באמצע החדר עמד דלי מלוכלך עם ריח רע, ליד דבר כל כך מלוכלך אסור להתפלל! רבי אלימלך היה כל כך עצוב. לא בגלל הכלא, הוא לא מפחד מכלא! לא בגלל הגויים, הוא לא מפחד מגויים! בגלל התפילה! הוא כל כך רוצה להתפלל ולא יכול. המורה מסמן לאחד מן השניים להוריד את הראש על ידיו ולבכות. המורה מסמן לילד שמייצג את ר' זושא ללכת ולנחם את אחיו. המורה המקריא לכתה את דברי הנחמה תוך כדי שהילדים מבטאים זאת בצורה של פנטומימה. הוא שואל אותם: למה הוא בוכה. אה, הוא בוכה כי הוא רוצה להתקשר לקדוש ברוך הוא על ידי התפילה ולא יכול. בגלל הדלי. רגע, אומר ר' זושא לאחיו העצוב: אל תבכה, כמו שאפשר להתקשר לה' על ידי מצוות תפילה, כך אפשר להתקשר לה' על ידי זה שלא מתפללים ליד ריח רע! כי גם זו מצוה שלו! לא להתפלל ליד ריח רע! אז אם אנחנו לא מתפללים ליד ריח רע, אנחנו עושים מצוה! אנחנו מקימים רצון של ה'. המורה חוזר שוב עד שהוא בטוח שהרעיון הובן ומיד מציע: אז אם כל כך שמח, בואו נרקוד! אם החברה מספיק משתפים פעולה ורוקדים לבד, מצוין. אם לא, המורה מרקיד אותם. אחרי סיבוב או שניים המורה קורא לגויים ואומר להם: תראו, היהודים החדשים בכלא רוקדים, אתם לא כל כך מבינים למה. כי אתם גויים, אבל זה מאד נחמד, בואו, תמחאו לנו כפיים, תגידו "הורה!" אחרי כמה דקות של "שמח" אומר המורה לשומר: אתה השומר, אתה לא מוכן שיעשו שמח בכלא. כלא הוא עונש ולא מסיבה. בוא, תגיד להם: מה זה פה? מי החליט

לעשות כאן שמח? אחרי שהשומר כועס אומר המורה לגויים: אתם נבהלים מהשומר. מהר מהר תעמדו בצד. תצביעו על היהודים שהשומר יבין שהם התחילו לרקוד ולא אתם. תראו, אומר המורה לכיתה, הצדיקים הקדושים כל כך שמחים שכבר לא מפריע להם הדלי המלוכלך ולא שאי

אפשר להתפלל ואפילו לא שמו לב לשומר הכועס... שומר, תשאל את כל הגויים פה למה היהודים האלה כל כך שמחים ורוקדים. תצביעו על הדלי, אתם הרי לא באמת יודעים למה הם שמחים, אבל ראיתם שהם דברו על הדלי, נכון?

אז תצביעו על הדלי ותגידו לשומר: בגלל הדלי הזה הם שמחים. המורה פונה לשומר: שומר, אתה מרשה שיהיו שמחים אצלך בכלא? לא, נכון? אז תיקח להם את הדלי! אם הדלי משמח אותם כל כך שהם מתחילים לרקוד, אז תיקח להם אותו,

שיהיו עצובים... השומר לוקח את הדלי והולך.

רבי אלימלך! רבי זושא! המורה קורא לתלמידים, תראו, בזכות השמחה שלכם, ה' עזר לכם!

נספח 1

סיפור א

אמא לא הרגישה טוב. היא פשוט שכבה במטה ולא יכלה לקום. היא התקשרה לאבא והוא אמר שהוא מיד עוזב את העבודה וחוזר הביתה. תוך שעה הוא יהיה בעזרת השם בבית. בינתיים אני הייתי צריכה להיות עם כולם, לבדי! בהתחלה כשראיתי איך רחלי ודודי רבים ומושכים אחד לשני בשערות ויוספי התינוק בוכה כלול שלו, רציתי גם אני להצטרף לבכי... לבכות בכי ארוך ארוך עד שאבא יבוא. הדמעות כבר עלו לי בגרון כשהבנתי שזה לא כדאי. הרי בתור בת בכורה אין לי אפשרות פשוט לבכות ולא לעשות כלום. אז אם כבר לא לבכות, לפחות לצחוק! לבשתי מטפחת על הראש ואמרתי: "שלום ילדים, אני האמא החדשה שלכם". הם הפסיקו לריב והסתכלו עלי. "עכשיו מסדרים על רגל אחת", הודעתי להם. אוספים את הצעצועים ושמים אותם במקום, רק על רגל אחת". איך שהם התלהבו! סדרו וצחקו... אני הכנתי בקבוק ליוספי ודגדגתי אותו, שגם הוא יצחק. אחר כך נכנסתי למטבח ומרחתי גבינה על פרוסות. עשיתי לפרוסות פרצופים מגמבה וזיתים, רחלי ודודי כל כך צחקו! הם אכלו הכל צ'יק צ'ק ובקשו עוד. פתאום גיליתי שאבא עומד, מתסכל עלינו ומחיק, מה, כבר עברה שעה?

סיפור ב

לגדי אין חברים. וכמו כל ילד שאין לו חברים הוא מאוד עצוב מזה. גדי מגיע בבוקר עצוב, רוצה מאוד שמישהו ייגש אליו ויציע לו לשחק איתו, אבל אינו מאמין שזה יקרה. ובאמת כלום לא קורה.

יום אחד, כשהוא היה אצל סבא אחרי הצהרים, מצא ספר עצות עתיק ומסתורי. הוא דפדף לכאן ולכאן ופתאום גילה שכתוב בכותרת: "עצות לנשיאת חן". הוא חושב שזה מה שהוא צריך. הוא פשוט לא מוצא חן בעיני הילדים. הרי הם סתם לא משחקים איתו. הוא לא רב ולא רימה אותם, לא שיקר ולא עקף, לא הייתה לו הזדמנות! בכלל לא שתפו אותו.

למחרת הגיע לכתה בחיוך. גם בשיעור היה מחויך, גם בדרך הביתה. כמה ילדים פנו אליו ואמרו לו "בוקר טוב" ו"צהריים טובים". היה זה שיפור קטן. אחרי יומיים הציע לו יוסי ללמוד יחד למבחן. בסיום הלימוד שאל גדי: "מה קרה שהצעת לי פתאום ללמוד יחד?" "פשוט נעים איתך", השיב יוסי, "אתה חיכן כזה ולא ממורמר כמו שהיית".

סיפור ג

לאפרים המוכר הייתה תקופה מאוד קשה. לא הגיעו מספיק קונים, מוצרים שהזמין התקלקלו וירקות יקרים נרקבו. גם בעלי המפעלים שאתם הוא עובד לא התחשבו, ורצו שישלם מיד את החובות. המכולת עצמה צריכה דחוף שפוץ ואין לו אגורה!

הוא הלך וספר הכל לרב. הרב אמר שיחשוב כיצד להשיג לו הלואה, "אבל קודם כל להיות שמח! אתה שומע, אפרים?" אפרים מאוד השתדל. הוא היה מתאמץ לשיר לעצמו בלב בזמן שהוא עובד, לחשוב על הנכדים החמודים שלו במקום על הדאגות, וכן, אפילו לדמין איך הוא יוצא מהמצב המרגיז הזה בכל מיני דרכים.

כמעט בלי לשים לב, השתפר המצב. הוא לא זכה ב'לוטו', אבל לקוחות החלו להגיע יותר, בעלי המפעלים נהיו רכים יותר, את השיפוץ עשה לו אח שלו בזיל הזול וממש יפה. אפילו הירקות, כאילו חיכו בסבלנות ולא התקלקלו...

רק כשהרב התקשר לומר שהשיג הלואה, שאל אפרים: "הלואה? אה, הכל הסתדר פתאום, הרב, לא יודע איך!" הרב צחק. "אני חושב שאני יודע. מי שחי בשמחה, ממשיך על עצמו ברכה מלמעלה!"

נספח 1 - סיפורים

לשימוש המורה

סיפורו של שימי:

שלום, שמי שימי. יש לי בעיה לא קלה הגורמת לי, או יותר נכון, היתה גורמת לי בעבר, הרבה צער. העניין הוא שהמשפחה שלי ענייה. לא שאנחנו יושבים ברחוב ומושיטים את היד לקבל צדקה, חס ושלום! וגם לא מסתובבים עם בגדים קרועים, ולא רעבים ללחם. אבל בהחלט אין לנו כסף לכל מה שאנחנו רוצים ואפילו לא לכל מה שאנחנו צריכים.

בגדים למשל, אנחנו מקבלים מכל מיני שכנות ודודות, דברים שהם לא צריכים. ואם עדיין חסר, אમા הולכת לבחור לנו בגמ"ח. ילקוטים אף פעם לא קיבלנו חדשים, אפילו לא לכיתה א'! וככה יש כל מיני דברים שהייתי רוצה כמו כל ילד, ואין לי.

כבר אמרתי לכם שפעם הייתי מאד עצוב מכל מיני דברים כאלה. היום כבר לא. החלטתי להקטין את הבעיה לגודל של גרגר אורז, ואז כבר לא אכפת לי ממנה, כי למי אכפת מבעיה שהיא יותר קטנה מגרגר אורז?

איך עושים את זה? ככה: לדוגמה הילקוט. אני מתחיל להיות עצוב כי רק לי אין ילקוט חדש. אז אני חושב על מחשבות שיקטינו את הצער: למשל, שבמילא כל הילקוטים החדשים נהיים אחר כך ישנים ואז אין הבדל ביניהם לבין הילקוט שלי, (הבעיה שהיתה קודם בגודל אבטיח ירדה עכשו לגודל של אשכולית!) ושכשהילקוט ישן אפשר לשבת עליו בתחנה בלי לדאוג שהוא יתקלקל, (האשכולית ירדה כבר לגודל קלמנטינה!) ושהכי בוגר להיות עם ילקוט ישן, ולא עם ילקוט חדש כמו ילד בכיתה א'! (זהו, הבעיה כבר בגודל של גרגר אורז) ועכשו לא אכפת לי בכלל, למי אכפת מבעיה כל כך קטנה?

סיפורו של דודי:

שלום, שמי דודי. ואם אני צריך לספר לכם מה הבעיה שלי, זה סימן שאתם קוראים עלי ולא רואים אותי. כי אם הייתם רואים אותי לא הייתם צריכים לשמוע מה הבעיה שלי, הייתם פשוט רואים. אני ילד על כיסא גלגלים. מאז שנולדתי היו הרגליים שלי חלשות מדי כדי להחזיק אותי. עברתי הרבה טיפולים וגם כמה ניתוחים, אבל שום דבר לא עזר. ובינתיים אני בכיסא גלגלים.

בוודאי אתם שואלים את עצמכם איך ילד כמוני יכול לשמוח, אספר לכם: בתחילה באמת היה לי מאד קשה. ואז החלטתי לעשות לי ארנק בדמיון, ולשים בו את כל הדברים הטובים שיש לי: יש לי הורים טובים ואוהבים; יש לי אח תינוק חמוד שאני אוהב אותו מאד; יש לי שכל להבין את מה שאני לומד; וחופץ מן הרגליים, אני בריא ברוך ה' ולא צריך לקחת תרופות. כל פעם שאני נזכר במשהו טוב שיש לי אני מוסיף אותו לארנק שלי.

לפעמים נופלת עלי עצבות. במיוחד בזמנים שאני מרגיש את הקושי בלהיות נכה. ואז אני מוציא את הארנק הדמיוני שלי וסופר את כל המתנות הנפלאות שקיבלתי, ולאט לאט העצבות בורחת ואני מתמלא בהרגשה נהדרת של עשירות.

נספח 1 - סיפורים - המשך
לשימוש המורה

סיפורו של לייזר:

שלום, שמי לייזר. אין לי ברוך ה' בעיה מיוחדת כמו שימי או דודי. אני סתם ילד רגיל שמאד מהר נהיה עצוב. מכל דבר. פעם חזרתי הביתה ובדיוק כשעליתי במדרגות, פתחה שירה אחותי את הדלת וגרפה את המים החוצה. מעט מים פגעו בי ואני התרגזתי מאוד. כולם ניסו להרגיע אותי וזה היה קשה מאוד. המשכתי לטעון שאני לא סובל שישפריצו עלי מים. חיים אחי ניסה לומר שזה לא כזה נורא, אבל אני התעקשתי. זה נורא ואיום!

באותו צהרים לא נגמרו התקריות שלי עם שירה, כשישבתי בחדר להכין שיעורים, היא נכנסה פתאום וכבתה את האור. סתם, לא שמה לב שאני שם. כל כך כעסתי. אני מפחד מחושך, אני שונא חושך, למה עושים לי את זה?

הנס היה שבן הדוד שלי יוסי בדיוק נכנס בהתלהבות, והזמין אותי לבוא איתו ליריד פורים שהכיתה שלו תכננה. הלכתי, אולי גם כדי להרגע. ביריד היה משהו, באמת כיף, אבל יותר מכל אהבתי את מנהרת החושך. הילדים של כיתה ח' בנו אותה, מכל מיני שולחנות הפוכים ושמיות. נכנסים בלי לראות כלום, לתוך חושך גמור, וצועדים לפי מסלול מסוים. בדרך שומעים קולות מוזרים, חוטפים שפריצים של מים ואפילו איזה ענן של קמח מתרומם לו פתאום ומחניק את הילדים הזוחלים... כל כך נהניתי עד שחזרתי לתחנה הזו לפחות ארבע פעמים!

בדרך חזרה חשבתי לעצמי איך זה שדוקא אני שכל כך רגיש למים וחושך, אהבתי את מנהרת החושך כל כך. טוב, זו לא חוכמה, עניתי לעצמי: כאן מדובר על מנהרה שעשו במיוחד כדי לשמח אותי ולא סתם מים שהשפריצו בטעות. וזה הבדל גדול!

אבל במיטה חשבתי פתאום שאין שום הבדל. כי גם המים ששירה גרפה היו מכוונים על ידי מישהו מלמעלה שאוהב אותי מאד ועושה הכל לטובתי, ע"י ה'. ומאז, כל פעם שאני מתרגז או עצוב בגלל משהו שקורה, אני מזכיר לעצמי שכל החיים זה מן מנהרת חושך, וכל מה שקורה לנו מכוון מלמעלה על ידי מישהו שאוהב אותנו, אז מה יש להיות עצוב בכלל?